

Meer gedachten over zelfdoding door lockdown

Rapport Artsen zonder Grenzen schetst donker beeld van situatie in woon-zorgcentra

Geen bezoek van familie, geen knuffel of handdruk. In negen op de tien woon-zorgcentra (wzc) kregen de bewoners het mentaal heel zwaar. Ook de zelfdodingsgedachten namen toe tijdens de lockdown. Dat blijkt uit een rapport van Artsen zonder Grenzen.

Van YANNICK VERBERCKMOES

Er is niet enkel een hoge tol geweest aan mensenlevens door de pandemie. De bewoners van woon-zorgcentra – die sinds de lockdown zo veel mogelijk op hun kamer moesten blijven en maandenlang nauwelijks bezoek hebben kunnen ontvangen – begonnen soms heel donkere gedachten te krijgen.

Een rapport dat Artsen zonder Grenzen heeft opgesteld over de coronacrisis toont dat in negen op de tien woon-zorgcentra de bewoners een pak meer psychische klachten hadden dan anders. Bovenaan de lijst staan verdriet, depressie en een achteruitgang van de cognitieve vaardigheden. Van de bijna 1.000 bevraagde wzc's merkte zelfs 10 procent op dat de "zelfmoordgedachten" bij hun bewoners waren toegenomen.

"Die klachten werden vooral veroorzaakt door de isolatie", zegt Sanne Kaelen, een psychologe van Artsen zonder Grenzen. "Niet door de angst voor het virus. De bewoners aten niet meer, werden apathisch en hadden nergens meer interesse in. Het personeel voelde zich machteloos en wist niet hoe het moest reageren."

De wzc's zijn in ons land in maart op slot gegaan. Pas in mei konden bewoners weer een keer per week bezoek ontvangen. Er zijn pogingen geweest om het gebrek aan sociaal contact te compenseren, bijvoorbeeld door bewoners via videoschermen te laten skypen. Maar dat had eigenlijk maar weinig effect. "Bewoners vertelden dat ze het een keer hadden gedaan en daarna nooit meer", zegt Kaelen. "Velen horen of zien ook niet meer zo goed. Het was voor hen echt niet hetzelfde."

Uit de enquête komt volgens de psychologe ook het beeld naar voren dat er meer euthanasieaanvragen zijn geweest, omdat veel ouderen zo sterk vereenzaamden. "We hoorden van bewoners: 'In het woon-zorgcentrum breng je sowieso je laatste dagen door. Maar dit is niet de manier waarop we dit willen doen. Zo hoeft het niet meer.'"

Wim Distelmans, oncoloog en professor in de palliatieve geneeskunde (VUB), heeft echter niet de indruk dat er meer mensen effectief zijn overgegaan tot het uitvoeren van euthanasie. Wel erkent hij dat ouderen door de isolatie eronderdoor gingen.

"Velen voelden zich ontredder, omdat ze hun familie niet meer konden zien", zegt Distelmans. "Ik heb van mensen gehoord dat ze niet meer wilden leven. Maar als we dan gingen uitleggen dat de situatie eindig was, verdwenen die gevoelens ook weer."

Artsen zonder Grenzen was actief in 135 woon-zorgcentra, om hen bij te staan. De titel van het rapport, Overgelaten aan hun lot, vat alles samen over hoe de rusthuizen de strijd tegen het coronavirus moesten voeren.

Op het moment dat de ngo de woon-zorgcentra bezocht, stelde ze vast dat er vaak een gebrek was aan beschermend materiaal, zoals beschermende schorten en FFP2-maskers.

Maar ook was de hygiëne vaak niet goed. "In een van de rusthuizen vonden we een man die aan het sterven was", zegt een getuige in het rapport. "Alleen, zonder verzorging en zonder zelfs maar een voorwerp dat hij kende, want hij was in een andere kamer gelegd. Er lagen uitwerpselen in de gang, er was geen eten in de koelkasten. De volgende dag was er een crisisvergadering met de verschillende betrokken partijen en overheden."

Wie met vragen zit over zelfdoding kan terecht bij de Zelfmoordlijn (1813) en op zelfmoord1813.be

---